

Co-funded by
the European Union

METAPHOR ANKETA: KLJUČNI NACIONALNI NALAZI

Mesa local de
la Juventud

Project ID: 101132089

Anketu je sprovedena online (februar-april 2024), a prikupljeno je **582 odgovora** iz Bugarske (**166**), Hrvatske (**100**), Nemačke (**102**), Srbije (**107**) i Španije (**107**). Ciljna grupa su bili mladi od 13 do 30 godina, sa pitanjima prilagođenim starosnoj grupi, i svaki partner je obezbedio raznovrsnost grupe po pitanju pola, obrazovanja i urbanog/ruralnog porekla.

Molimo da imate na umu da su činjenice i brojke označene **zvezdicom (*)** u sažetku ili analizi identifikovane putem desk istraživanja zasnovanog na studijama na nacionalnom nivou, koje su detaljno prikazane u pojedinačnim nacionalnim izveštajima.

BUGARSKA

Ključni izazovi:

- Povećanje anksioznosti/depresije
- Zloupotreba supstanci
- Fragmentisani sistemi mentalnog zdravlja i pristupi koji se fokusiraju na simptome

Stope prevalencije:

- **64%** ispitanika (16-26 godina) ima problema sa mentalnim zdravljem (anksioznost ili depresija).
- Samo **31%** ispitanika uzrasta 16 do 26 godina je nekada potražilo profesionalnu pomoć za svoje mentalno zdravlje. Kada se pogleda sve ispitanike uzrasta 13 do 30 godina, broj opada na još niži procenat, **27,6%**. Ovo su najniži brojevi među partnerskim zemljama.
- Najveća stopa upotrebe cigareta, kanabisa i alkohola među adolescentima u EU*

Barijere pristupu:

- Anksioznost ili sram (63%)*
- Neznanje gde potražiti pomoć (17%)*
- Nizak pristup u ruralnim područjima
- Fragmentisan sistem brige

Preporuke:

- Boriti se protiv stigmatizacije putem javnih kampanja
- Ojačati obrazovanje o mentalnom zdravlju
- Proširiti i decentralizovati pristup uslugama mentalnog zdravlja
- Podsticati podršku vršnjaka i porodice

HRVATSKA

Ključni izazovi:

- Rastući postotak samopovređivanja/ideacija o samoubistvu
- Nedostatak podrške u školama i prekomeran akademski pritisak
- Nedostatak obrazovanja o mentalnom zdravlju

Stope prevalencije:

- **73%** ispitanika (16-26 godina) doživljava probleme sa mentalnim zdravljem (anksioznost ili depresija).
- **60,4%** ispitanika (16-30 godina) smatra da postoji umeren do visok stepen stigme u vezi sa mentalnim zdravljem. Ovo je druga najveća brojka među partnerskim zemljama.
- Više od **25%** 16-godišnjaka u Hrvatskoj izveštava da su imali misli o samopovređivanju. Uznemirujuće, gotovo 1 od 10 pokušao je samoubistvo barem jednom.

Barijere pristupa:

- Nedostatak resursa za mentalno zdravlje u njihovom području (**49,7%** nema odgovarajući pristup)
- Preopterećen sistem, dugi periodi čekanja
- Finansijske barijere / problemi sa finansiranjem

Preporuke:

- Integrisati obrazovanje o mentalnom zdravlju u školama
- Povećati broj obučanih profesionalaca u nedovoljno zastupljenim područjima
- Boriti se protiv stigme kroz javne i kampanje koje vode vršnjaci
- Povećati javno finansiranje programa mentalnog zdravlja za mlade

METAPHOR ANKETA: KLJUČNI NACIONALNI NALAZI

Mesa local de
la Juventud

Project ID: 101132089

Anketu je sprovedena online (februar-april 2024), a prikupljeno je **582 odgovora** iz Bugarske (**166**), Hrvatske (**100**), Nemačke (**102**), Srbije (**107**) i Španije (**107**). Ciljna grupa su bili mladi od 13 do 30 godina, sa pitanjima prilagođenim starosnoj grupi, i svaki partner je obezbedio raznovrsnost grupe po pitanju pola, obrazovanja i urbanog/ruralnog porekla.

Molimo da imate na umu da su činjenice i brojke označene **zvezdicom (*)** u sažetku ili analizi identifikovane putem desk istraživanja zasnovanog na studijama na nacionalnom nivou, koje su detaljno prikazane u pojedinačnim nacionalnim izveštajima.

NEMAČKA

Ključni izazovi:

- Povećani problemi mentalnog zdravlja nakon COVID-a
- Generacijski jaz: Neprijatnost među mladima da razgovaraju o mentalnom zdravlju sa odraslima, uprkos umerenoj otvorenosti među vršnjacima
- Nedovoljni resursi za poboljšanje mentalnog zdravlja

Stope prevalencije:

- **66%** ispitanika (uzrasta od 16 do 26 godina) ima problema sa mentalnim zdravljem (anksioznost ili depresija)
- **55,7%** ispitanika (uzrasta od 16 do 30 godina) percipira umerenu do visoku stigmju u vezi sa problemima mentalnog zdravlja

Barijere pristupa:

- Nedostatak stručnjaka za mentalno zdravlje
- Finansijske barijere i barijere vezane za osiguranje
- Stigma: manje mogućnosti ako se problemi mentalnog zdravlja nalaze u medicinskoj dokumentaciji
- Birokratija

Preporuke:

- Rešiti nedostatak terapeuta i duga vremena čekanja
- Obezbediti bolji pristup mladima koji su osigurani preko javnog zdravstva i pojednostaviti proces upućivanja
- Podsticati međugeneracijski dijalog o mentalnom zdravlju
- Unaprediti digitalnu pismenost kako bi se smanjilo nepoverenje prema digitalnim alatima za mentalno zdravlje

SRBIJA

Ključni izazovi:

- Ozbiljni nedostaci u obrazovanju o mentalnom zdravlju
- Kultura stigmatizacije i društvene osude
- Nedostatak usluga van urbanih područja

Stope prevalencije:

- **41%** ispitanika (uzrasta 16–26 godina) doživljava probleme sa mentalnim zdravljem (anksioznost ili depresiju).
- **56,7%** ispitanika (uzrasta 13–26 godina) lično je iskusilo diskriminaciju zasnovanu na mentalnom zdravlju, dok **71%** mladih uzrasta 16–30 godina smatra da postoji umerena do visoka stigmatizacija problema mentalnog zdravlja. Ovo su najviše stope među partnerskim zemljama.
- Samo **17,4%** ispitanika je u školi imalo bilo kakvo obrazovanje o mentalnom zdravlju, što je znatno ispod proseka ostalih partnerskih zemalja (40–75%).
- **62,7%** ispitanika retko ili nikada ne razgovara o mentalnom zdravlju sa vršnjacima ili porodicom, što je najniža stopa među partnerskim zemljama.

Prepreke za pristup:

- Usluge van urbanih područja su praktično nedostupne (42% nema pristup)
- Stigma i strah od osude
- Nedostatak besplatnog ili pristupačnog savetovanja

Preporuke:

- Integrisati sveobuhvatno obrazovanje o mentalnom zdravlju u školski sistem
- Pokrenuti nacionalne kampanje protiv stigmatizacije
- Povećati broj specijalizovanih stručnjaka za mentalno zdravlje i van urbanih sredina
- Iskoristiti tehnologiju za pomoć u decentralizaciji

METAPHOR ANKETA: KLJUČNI NACIONALNI NALAZI

Project ID: 101132089

Anketu je sprovedena onlajn (februar-april 2024), a prikupljeno je **582 odgovora** iz Bugarske (**166**), Hrvatske (**100**), Nemačke (**102**), Srbije (**107**) i Španije (**107**). Ciljna grupa su bili mladi od 13 do 30 godina, sa pitanjima prilagođenim starosnoj grupi, i svaki partner je obezbedio raznovrsnost grupe po pitanju pola, obrazovanja i urbanog/ruralnog porekla.

Molimo da imate na umu da su činjenice i brojke označene **zvezdicom (*)** u sažetku ili analizi identifikovane putem desk istraživanja zasnovanog na studijama na nacionalnom nivou, koje su detaljno prikazane u pojedinačnim nacionalnim izveštajima.

ŠPANIJA

Ključni izazovi:

- Uporna stigma
- Nedostatak sveobuhvatnog obrazovanja o mentalnom zdravlju
- Ograničen pristup uslugama mentalnog zdravlja i regionalne razlike
- Pritisci društvenih mreža i akademski zahtevi

Stope učestalosti:

- **52%** ispitanika (uzrasta 16–26 godina) doživljava probleme sa mentalnim zdravljem (anksioznost ili depresiju).
- **50,2%** ispitanika (uzrasta 16–30 godina) percipira umerenu do visoku stigm u vezi sa problemima mentalnog zdravlja.

Barijere pristupa:

- Kulturalna stigmatizacija mentalnog zdravlja
- Finansijske barijere
- Nedostatak profesionalaca u oblasti mentalnog zdravlja
- Nedostatak svesti / informacija

Preporuke:

1. Implementirati strukturirano obrazovanje o mentalnom zdravlju na svim nivoima obrazovanja
2. Proširiti finansiranje i infrastrukturu za usluge mentalnog zdravlja
3. Pokrenuti inkluzivne kampanje za podizanje svesti i promovisati strategije podrške prilagođene uzrastu
4. Podsticati angažman na digitalnom zdravlju
5. Podsticati uključivanje zajednice i inicijative vođene vršnjacima

Komparativni pregled - Transnacionalna perspektiva

- **Mentalno zdravlje je važno:** Mladi u svih pet zemalja sve više prepoznaju mentalno zdravlje kao podjednako važno kao i fizičko zdravlje.
- **Stigma ostaje prepreka:** Uprkos povećanoj svesti, stigma i dalje sprečava mlade ljude da potraže pomoć - posebno u Bugarskoj i Srbiji.
- **Obrazovanje je ključno:** Sve zemlje pozivaju na jaču edukaciju o mentalnom zdravlju u školama, ali pristup se značajno razlikuje - Srbija i Španija zaostaju.
- **Rupe u pristupu opstaju:** Bilo da je reč o geografiji, finansiranju ili nedostatku osoblja, prepreke u pristupu uslugama su zajedničke u svim kontekstima. Ruralna područja i nedovoljno usluženi regionima su posebno pogođeni.
- **Digitalni alati pokazuju obećanje:** Ispitanici podržavaju korišćenje telemedicine i aplikacija za mentalno zdravlje, ali je potrebno poboljšati digitalnu pismenost i poverenje

Šta ujedinjuje sve partnerske zemlje?

Mladi ljudi širom Evrope žele ranu intervenciju, otvorene razgovore i podršku zasnovanu na zajednici.

Naš zajednički cilj:

Jači, bez stresa, i mladima usmereni mentalni zdravstveni sistemi – izgrađeni zajedno!